

Basinformation i socialtjänsten

Ett stöd för att konfigurera information i verksamhetssystem för socialtjänsten

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Bakgrund och syfte

Verksamhetssystemens informationsmängder är strukturerade på olika sätt i varje system, men även med en stor variation mellan kommuner med samma verksamhetssystem utifrån lokala önskemål. En gemensamt överenskommen bas med grundläggande informationsmängder är ett steg mot ökad interoperabilitet. Det förbättrar bland annat kommunernas möjligheter till uppföljning och underlättar integrationer mellan system. Det blir också lättare att introducera ny personal, och att avtalssamverka kring vissa funktioner mellan flera kommuner.

I detta dokument finns 17 informationsmängder. De som har prioriterats här är de som ofta används som variabler vid systematisk uppföljning. Många av dem går redan idag att registrera strukturerat i verksamhetssystemen, men det finns ingen sammanhållen beskrivning för definitioner eller vilka olika värдемängder (fasta listor över val) som ska finnas att välja mellan. I vissa fall har det gått att referera definitioner och värдемängder till myndigheter eller andra källor. I andra fall har referenser saknats och då har förslag arbetats fram i dialog med flera olika referensgrupper och i workshops. Några av informationsmängderna är inte möjliga att registrera i verksamhetssystemen på det sätt som beskrivs här.. Det skiljer sig också mellan systemen. Exempelvis är det inte alltid möjligt att ange flera olika val för vissa informationsmängder. Dokumentet kan då ses som ett stöd för framtida vidareutveckling av systemen.

I relation till Individbaserad systematisk uppföljning

De gemensamma informationsmängderna (variablerna) fungerar för sammanställningar över antal, andel och löptider som kan användas för att följa upp verksamheten. Genom individbaserad systematisk uppföljning, det vill säga att information på individnivå aggregeras till gruppnivå, kan informationsmängderna också användas för att utveckla lokal kunskap om verksamhetens målgrupp, insatser och resultat. De gemensamma informationsmängderna ska inte ses som en färdig lösning för att tillgodose alla kommuner och verksamheters totala behov av uppföljning, utan behöver kompletteras med ytterligare verksamhetsspecifik information eller information utifrån lokala frågor som verksamheten vill göra en uppföljning om. De gemensamma informationsmängderna främjar möjligheterna att skapa en kunskapsbaserad socialtjänst och jämlika och jämställda levnadsvillkor.

Avgränsning

Det här materialet är inte menat att ersätta redan befintliga begrepp, termer, kodverk eller informationsspecifikationer och informationsmängder som huvudsakligen finns hos Socialstyrelsen. Målsättningen är att komplettera eller tydliggör det som redan finns, och öka kommuners och systemleverantörers möjlighet att implementera dessa i systemen.

Nytta med att göra lika

Utöver nyttan med att kunna strukturera sin information lokalt så beskrivs under informationsmängderna även varför det skulle kunna tillföra nytta för kommunen att göra lika som andra. Även om det kräver att kommunen förändrar sitt sätt att arbeta, registrera eller följa upp. Det finns också generella nyttor:

- Systemutvecklingen blir billigare när kommunerna inte kräver olika lösningar av samma systemleverantör. Kommunerna blir tydligare beställare och leverantörerna kan fokusera på mer värdeskapande utveckling.
- Det går att återanvända nyckeltal och analysrapporter, och det skapar även möjlighet till jämförelser med andra verksamheter/kommuner som följer upp samma information på samma sätt.
- Det är enklare att introducera nya medarbetare som kommer från andra kommuner och att avtalssamverka mellan kommuner. Om kommunerna har samma termer, begrepp, processer och sätt att dokumentera så underlättar det, även om systemen och gränssnitten är olika mellan kommunerna.
- Integrationer blir enklare när information som ofta återanvänds i olika system bygger på samma definitioner och format.
- En ny socialtjänstdataregisterlag förbereds, där mer information kan insamlas från kommunerna och användas för statistik och analys. Den möjligheten kommer kunna realiseras på ett bättre sätt om kommunernas information är mer lika strukturerad.

Utmaningar och avvägningar

Det finns bakgrund och skäl till varför informationen är olika definierad och strukturerad i systemen och mellan kommunerna. Ibland är det påverkat av medvetna vägval baserat på lokala behov, men ibland enbart för att det finns många sätt att göra saker på.

Till informationsmängderna beskrivs olika utmaningar som har identifierats kring att enas om en gemensam definition. Dessa har varit med i avvägningen inför det förslag som finns här.

Om er kommun vill närma sig detta mer gemensamma sätt att definiera och registrera information på vill vi poängtera att dokumentationen här är en målbild att nå på sikt och i rätt tid för er. Materialet kan till exempel vara till nytta vid nästa upphandling/införande av verksamhetssystem, eller om ni gör ett arbete för att utveckla er individbaserade systematiska uppföljning av verksamheten. Samma sak gäller för systemleverantörerna som kan ta hänsyn till detta i kommande utveckling och i dialog med kommunerna.

Informationsmängder

Följande informationsmängder finns beskriva i detta material:

Informationsmängd	Beskrivning
Person-ID (Personnummer)	Brukarens personnummer alternativt samordnings- eller reservnummer.
Ålder	Brukarens ålder i år.
Juridiskt kön	Brukarens juridiska kön.
Ursprung	Brukarens ursprung kategoriserat till fyra val.
Datum för aktualisering	Då ansökan/anmälan/information på annat sätt inkom till socialtjänsten.
Aktualiseringstyp	Typ av aktualisering, t.ex. ansökan, anmälan eller information på annat sätt.
Aktualiseringsorsak	Omständighet som föranlett aktualisering i aktuell verksamhet inom socialtjänsten
Tidigare kontakt med socialtjänsten	Om det finns kännedom om att brukaren haft kontakt med någon verksamhet inom socialtjänsten tidigare.
Problematik	Problematik som identifierats i utredning och som ligger till grund för beslut om insats.
Datum för beslut om insats (eller ej)	Då beslut om insats togs.
Insats	Insatser som personen blivit beviljad.
Datum för verkställande	Då insatsen verkställs, det vill säga det datum då brukaren har tagit del av insatsen, alternativt haft möjlighet att ta del av insatsen.
Datum för uppföljning av insats	Då insatsen följs upp.
Samordnad individuell plan, vid uppföljning (SIP)	Om Samordnad Individuell Plan (SIP) är upprättad vid tidpunkten.

Informationsmängd	Beskrivning
Måluppfyllelse per insats	Bedömd måluppfyllelse vid uppföljningen av insatsen.
Datum för avslut av insats	Då aktuell insats avslutas.
Orsak till avslut av insats	Orsaken till att insatsen avslutats. Inte samma som avslut av ärende.

Tabellen sammanfattar alla informationsmängder som beskrivs i materialet.

Varje informationsmängd inleds med två uppgifter som heter Datatyp och Antal värden. Datatyp anger hur ett IT-system ska lagra informationen, till exempel om det är ett datum eller en text, men det visar också om de värdemängder som informationsmängden innehåller kommer från ett befintligt kodverk, så som Klassifikation av kommunala insatser (KSI).

Antal värden (kallas ofta kardinalitet) visar bland annat om det är ett tvingande fält och om det ska vara möjligt att ange bara ett värde, eller flera.

Person-ID (Personnummer)

Datatyp: Unik identifierare (II)

Antal värden: Ett [1]

Brukarens personnummer alternativt samordnings- eller reservnummer i format ÅÅÅÅMMDDNNNN. DD måste kunna registreras upp till talet 91 i det fall det är ett samordningsnummer.

Exempel på användning

Ur personnummer går det att få ut information om personens ålder i relation till ett annat datum. Det går även att få ut personens juridiska kön, förutsatt att reservnummer har ett format där den tredje siffran i koden NNNN utgår från är jämn för flicka/kvinna och udda för pojke/man.

Person-ID används också som unikt ID för att sammankoppla data från många olika källor. Ska detta göras behöver samma ID användas i samtliga källor.

Nyttan med att göra lika

Person-ID är ett unikt ID som kan användas för att koppla ihop information från flera olika källor och andra system. Det kräver dock att personer utan personnummer registreras med samordnings- eller reservnummer.

Utmaningar och avvägningar

System och integrationer kan hantera om person-ID innehåller bindestreck eller ej, men inte om personen har olika person-ID i olika system. Det innebär också problem om person-ID inte innehåller fullständig data, till exempel om den siffra som anger juridiskt kön saknas.

När samordningsnummer används så adderas 60 till personens födelsedag (DD). Det innebär att logik som räknar ut ålder måste kunna identifiera samordningsnummer, så korrekt ålder räknas ut även när siffrorna för "dag" är högre än 31.

System och kommuner kan sedan tidigare ha haft andra lösningar för att registrera ej fullständiga personnummer/reservnummer, till exempel att de fyra sista siffrorna inte registreras alls. Dessa variationer behöver fasas ut över tid.

Person-ID är inte en långsiktigt bra lösning för unik identifierare i system. Personnummer riskerar att ta slut för ett givet datum, och kan per individ ändras av olika skäl. I dagsläget är det dock den bästa tillgängliga lösningen för att sammankoppla data från flera olika källor och används även för nationell inrapportering av statistik.

Kvarstående frågor

En ny lösning för unik identifierare för person behöver tas fram, som inte kan "ta slut" för ett visst datum, och som är konstant även om en person exempelvis byter juridiskt kön och därmed ändrar personnummer.

En ny lösning behövs eventuellt också för att hantera personer med skyddade personuppgifter.

Då personnummer är ett ID som används i många sammanhang på nationell nivå så kan inte detta projekt omhänderta att ta fram en ny lösning.

Referenser

Läs mer på Socialstyrelsen.se om Socialstyrelsens informationsmodell för socialtjänsten: Person¹

¹ Socialstyrelsens informationsmodell för socialtjänsten: Person
<https://informationsstruktur.socialstyrelsen.se/ref/informationsmodell/Socialtjanst#Person>

Definitioner från Skatteverket

Personnummer = enhetligt utformat unikt person-id registrerat i folkbokföringen

Samordningsnummer = ett särskilt nummer som efter begäran tilldelas från en myndighet till en person som inte är eller har varit folkbokförd.

Samordningsnummer består liksom personnumret av tio siffror. De inledande sex siffrorna utgår från personens födelsetid med den skillnaden att man lägger till 60 till födelsedagen. För en person som är född den 23 augusti 1964 så blir de sex första siffrorna i samordningsnumret därför 640883.

Reservnummer = tillfälligt person-id som huvudsakligen används för att kunna koppla samman patient och dennes vårdokumentation när personnummer eller samordningsnummer saknas eller är okänt. Detta gäller även personer och dokumentation inom socialtjänst och LSS. (Den sista meningen är en anmärkning från SKR)

De grupper av personer inom socialtjänsten som behöver någon form av reservnummer är främst följande:

- Nyfödda, som ännu inte erhållit eget personnummer och för vilka egen journal ska läggas upp (gäller normalt ej helt friska nyfödda, eftersom dessa dokumenteras i moderns journal).
- Utländska medborgare, vare sig dessa arbetar i landet (och inte tilldelats personnummer) eller befinner sig här såsom turister eller av annan anledning.
- Asylsökanden, som ej är folkbokförda.

Ålder

Datatyp: Integer (INT)

Antal värden: Ett [1]

Brukarens ålder i år. Om person-ID innehåller fullständigt födelsedatum så bör ålder uträknas från det (i relation till ett annat datum).

Utmaningar och avvägningar

Vid sammanställning av information kan det vara svårt att veta vilket datum som ska matchas mot födelsedatum för att göra ett urval på ålder. Ett exempel

på detta är personer med insats X i åldersspannen 0-13 år respektive 14-21 år under 2022. De som fyllde 14 under året riskerar att hamna i bägge spannen och totalen blir missvisande.

En sådan typ av fråga behöver specificeras med vid tidsintervallens första datum eller liknande, för att bli komplett.

Juridiskt kön

Datotyp: Kodat värde (CD_CV)
Antal värden: Ett [1]

Brukarens juridiska kön. Hämtas automatiskt från Person-ID, den tredje siffran i den fyrsiffriga koden. Jämn siffra innebär flicka/kvinna och udda siffra pojke/man.

Värdemängder

- Flicka/Kvinna
- Pojke/Man

Exempel på användning

Verksamheten kan också skapa sig en bild av sin målgrupp genom bland annat denna variabel.

Genom att följa upp brukares kön tillsammans med variabler som exempelvis Problematik och Insats kan eventuella skillnader (eller likheter) mellan grupperna synliggöras. Det kan, i kombination med ytterligare variabler, ge en indikation på omotiverade skillnader eller likheter, som verksamheten behöver göra fördjupade analyser kring.

Nyttan med att göra lika

Om kommunerna har samma definition och värdemängder kring juridiskt kön så kommer det vara möjligt att på nationell nivå identifiera eventuella skillnader mellan flickor/kvinnor och pojkar/män, exempelvis gällande Problematik, Insatser och Måluppfyllelse. Att använda könsuppdelad statistik, i kombination med andra variabler, är avgörande för att främja jämställda levnadsvillkor, i enighet med förslagen i en ny socialtjänstlag. Även lokalt kan verksamheter ha stor nytta av att följa kön i kombination med andra variabler som underlag för verksamhetsutveckling.

Utmaningar och avvägningar

Ibland registreras ytterligare en eller flera värdemängder för könsidentitet. Om fler värdemängder används bör dessa höra till en egen informationsmängd, då juridiskt kön är menat att identifiera andra typer av omotiverade skillnader än vad uppföljning kring könsidentitet syftar till.

Det är ibland möjligt att registrera ett person-ID i verksamhetssystemet, utan den siffra som anger juridiskt kön. Det är något som bör vara tvingande.

Ursprung

Datatyp: Textsträng (ST)

Antal värden: Inget eller ett [0..1]

Brukarens ursprung kategoriserat till fyra val. Valet kan baseras på uppgift om brukarens födelsehemort/födelseort, vilket finns i Skatteverkets folkbokföringsdatabas och (oftast) kan hämtas till verksamhetssystemet via till exempel ett kommuninvånarregister.

Värdemängder

- Född i Sverige
- Född i övriga Europa
- Född utanför Europa
- Vet inte

Exempel på användning

Genom att följa upp brukarens ursprung är det möjligt att upptäcka indikationer på omotiverade skillnader eller likheter, i till exempel Insatser mellan dessa grupper.

Nyttan med att göra lika

Genom att använda samma värdemängder kan eventuella omotiverade skillnader identifieras med en större och mer verifierbar datamängd än vad en enskild kommun har tillgång till.

Utmaningar och avvägningar

Funktionalitet att registrera, eller hämta information från Skatteverket om födelseland, finns inte i alla verksamhetssystem.

Att automatiskt kategorisera individens ursprung till dessa värdemängder utifrån födelseland är svårt då det kräver en detaljerad tabell som matchar landet till de föreslagna värdemängderna. Därför kan ett separat fält med manuell registrering vara den mest lämpliga lösningen.

Det kan uppfattas som problematiskt att registrera och analysera data utifrån ursprung, åtminstone för vissa målgrupper. Det är samtidigt känt att ojämlikheter förekommer inom flera verksamhetsområden, från barn och unga till omsorg om personer med funktionshinder, äldreomsorg och försörjningsstöd.

Andra myndigheter (exempelvis Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan) som socialtjänsten samarbetar med följer och analyserar sin data utifrån ursprung.

Referenser

Svarsalternativen är delvis hämtade från Socialstyrelsens datorbaserade verktyg för systematisk uppföljning (SU-pilot med flera). Utifrån dialog med kommuner har dessa dock begränsats till den enskilda personens ursprung utan hänsyn till dennes föräldrars ursprung.

Datum för aktualisering

Datotyp: Tidpunkt (TS)
Antal värden: Ett [1]

Då ansökan/anmälan/information på något sätt inkom till socialtjänsten. Detta inkluderar en begäran som potentiellt kan föranleda åtgärd.

Exempel: I de fall där en e-tjänst används för ansökan eller anmälan ska datum för aktualisering vara då ansökan skickades av användaren så den var läsbar för kommunen, oavsett tid på dygnet eller om det är helgdag.

Exempel på användning

Datum för aktualisering kan till exempel, tillsammans med Datum för beslut, användas för att bedöma hur skyndsamt ett ärende hanteras och om detta skiljer sig över tid eller mellan olika grupper.

Nyttan med att göra lika

Om kommuner definierar datumet på samma sätt så kommer det gå att jämföra ledtider mellan kommuner eller verksamheter.

Utmaningar och avvägningar

Datumen ska vara då ansökan/anmälan/information på annat sätt inkom och gjordes tillgängligt för mottagaren. Det avser inte då handläggaren registrerar ärendet i verksamhetssystemet.

Återstående frågor

Det är ännu otydligt hur informationsmängder kopplade till aktualisering registreras vid förenklad handläggning enligt 4 kap. 2a § Socialtjänstlagen, eller med stöd av en framtida ny Socialtjänstlag. Även om en fullständig registrering inte anses nödvändig för att få en insats så kvarstår behov kopplade till uppföljning. Exempelvis kvarstår behovet av att säkerställa en jämlik och jämställd socialtjänst och att individer får sin insats inom rimlig tid.

Referenser

Läs mer på Socialstyrelsen.se om Aktualisering² i Socialstyrelsens termbank samt om Aktualisering – Tidpunkt³ i Nationell informationsstruktur.

Aktualiseringstyp

Datatyp: Kodat värde (CD_CV)
Antal värden: Ett [1]

Typ av aktualisering.

Värdemängder

- Ansökan
- Anmälan
- Information på annat sätt

² Socialstyrelsens termbank: Aktualisering

<https://termbank.socialstyrelsen.se/?TermId=767&SrcLang=sv>

³ Socialstyrelsen Nationell informationsstruktur: Aktualisering – Tidpunkt

https://informationsstruktur.socialstyrelsen.se/nim/st/NIM-aktualisering_20220523

Exempel på användning

Att analysera Aktualiseringstyp i förhållande till andra informationsmängder kan skapa lokal kunskap om hur ärenden aktualiseras påverkar vilken insats individer får. I kombination med Måluppfyllelse kan det också ge kunskap om Aktualiseringstyp påverkar utfallet av insatserna.

Att följa aktualiseringstyp över tid kan också vara ett sätt att se en eventuell omställning utifrån förslagen i ny socialtjänstlag.

Nyttan med att göra lika

Det finns fler varianter på värдемängder, men dessa tre är idag etablerade hos de flesta kommuner. Om alla kommuner gör lika blir det möjligt att identifiera en förflyttning till en än mer förebyggande socialtjänst genom större andel aktualiseringar som sker via ansökan eller på annat sätt, och ett möjligt minskat behov av orosanmälningar.

Utmaningar och avvägningar

I Klassifikation av socialtjänstens insatser och aktiviteter (KSI) har Socialstyrelsen definierat andra värдемängder. Där är ansökan indelad per lagrum (SoL och LSS) och ett tillägg finns kring begäran från annan myndighet. Här rekommenderas i nuläget dessa tre värдемängder, bland annat då lagrum kan återfinnas i andra informationsmängder än just aktualiseringstyp.

Aktualiseringsorsak

Datatyp: Textsträng (ST)

Antal värden: Ett eller flera [1..*]

Omständighet som föranlett aktualisering i aktuell verksamhet inom socialtjänsten. Dessa aktualiseringsorsaker rekommenderas i första hand om kommunen ej använder IBIC. Där motsvarar denna informationsmängd närmast det som kallas för Förtydligad frågeställning.

Bedömningen om aktualiseringsorsak görs av socialsekreterare, biståndshandläggare eller motsvarande i anslutning till att aktualiseringen behandlas. Det görs oavsett om aktualiseringen påföres pågående utredning, leder till att utredningen inleds eller inte inleds.

Värdemängder

Hela listan med aktualiseringsorsaker behöver inte vara tillgängliga för alla verksamhetsområden inom socialtjänsten, om systemet tillåter en uppdelning. Kolumnerna anger ett förslag på vilka värdemängder som bör vara valbara per målgrupp.

Värdemängderna för denna variabel är samma som för informationsmängden Problematik.

Aktualiseringsorsak/problematik	BoU	Vux	Äldre	Funk	Ek. bistånd
Brister i omsorg	X				
Konflikter i familjerelationer	X				
Behov av omsorg			X	X	
Utsatt för våld/övergrepp	X	X	X	X	X
Utövar våld/övergrepp	X	X	X	X	X
Somatisk ohälsa		X	X	X	
Fysisk funktionsnedsättning	X	X	X	X	X
Egen psykisk ohälsa	X	X	X	X	X
Annans psykisk ohälsa	X	X	X	X	X
Psykisk funktionsnedsättning	X	X	X	X	X
Eget skadligt bruk eller beroende	X	X	X	X	X
Annans skadligt bruk eller beroende	X	X	X	X	
Egen kriminalitet	X	X			
Annans kriminalitet	X	X			
Ej självförsörjande					X
Boendeproblematik	X	X	X	X	X
Skolrelaterad problematik	X				
Ensamkommande barn	X				
Annat/Övrigt	X	X	X	X	X

Tabellen beskriver de värdemängder som föreslås för informationsmängderna Aktualiseringsorsak, tillika Problematik. Kolumnerna visar vilka av dessa som kan vara relevanta för olika delar av socialtjänsten. Kolumnrubrikerna är förkortningar. BoU = Barn och unga, Vux = Vuxna, Äldre = Äldreomsorg, Funk = Funktionshindersområdet, Ek.Bist. = Ekonomiskt bistånd.

Exempel på användning

Variabeln kan visa skillnader i aktualiseringsorsak för olika grupper, exempelvis kvinnor och män i relation till vilken beviljad Insats dessa får.

Det kan också finnas nytta med att jämföra med informationsmängden Problematik för att identifiera om de initiala bedömningarna har god träffsäkerhet med vad som identifieras senare i utredningarna. Träffsäkerheten kan utgöra underlag för att bedöma vilka stöd som är lämpliga att erbjuda i öppen insats, utan att kringliggande problematik riskerar att missas.

Nytta med att göra lika

Om kommunerna definierar aktualiseringsorsak på samma sätt så blir det möjligt att med ett mycket större underlag göra analyser på denna informationsmängd. Även om en kommun kan välja att bryta ned värdemängderna till fler nivåer/detaljer så är det inte säkert att det möjliggör en bättre analys, då urvalet av personer kan bli väldigt litet.

Utmaningar och avvägningar

Det har framkommit att alla system inte klarar av att registrera flera alternativ, utan endast ett. Listan med värdemängder bör ändå kunna användas med fokus på ”huvudsaklig aktualiseringsorsak”, men analyser blir då inte möjlig att jämföra på samma sätt med andra kommuner.

Många kommuner registrerar och följer upp Aktualiseringsorsak. Hur aktualiseringsorsak definieras och vilka orsaker som följs varierar. Att ändra till denna föreslagna lista med värdemängder riskerar att bryta den historik av uppföljning som redan finns, men möjliggör en bredare analys över flera kommuner på sikt.

I IBIC motsvarar denna informationsmängd i huvudsak Förtydligad frågeställning, som utgår från IBICs livsområden. Om kommunen använder IBIC bör detta sätt att registrera informationen användas i första hand.

I stället för begreppet Hemlöshet har här Boendeproblematik använts, då detta även inkluderar andra former av problem, till exempel trångboddhet.

Tidigare kontakt med socialtjänsten

Datatyp: Textsträng (ST)

Antal värden: Inget eller ett [0..1]

Om det finns kännedom om att brukaren haft kontakt med någon verksamhet inom socialtjänsten tidigare. Med kontakt avses utredning samt alla typer av insatser, både biståndsbedömda och icke biståndsbedömda. Informationen registreras utifrån dialog med individen, då det inte alltid går att få hela bilden från tidigare dokumentation.

Värdeomängder

- Nej
- Ja, för mindre än 2 år sedan
- Ja, för mer än 2 år sedan
- Vet ej

Exempel på användning

Att följa upp denna variabel kan exempelvis ge en bild av hur stor andel av individerna i en verksamhet som återaktualiseras. Det kan också ge en indikation på om resultatet av insatserna är varaktiga över tid.

Nyttan med att göra lika

Att ha samma tidsintervall, två år, gör det möjligt att jämföra statistik/nyckeltal mellan kommuner och på så vis få ett större underlag för analys.

Utmaningar och avvägningar

Det är inte fastställt om verksamhetssystemen har fält för att registrera den här informationen strukturerat, med fasta alternativ, idag.

Idag väljer en del kommuner att dra gränsen för ”tidigare kontakt” vid 1 år, andra vid 2 år eller ännu längre. Här har vi valt 2 år.

Det är svårt att definiera avgränsningarna för verksamhet inom socialtjänsten. Öppna verksamheter, förebyggande stöd och utbildningar inom skolan och huvudmannaöverskridande verksamheter är exempel på sådant som kan vara svårt att definiera lika. Detta kan behöva specificeras ytterligare.

I verksamhetssystemen finns oftast tidigare beslut och insatser och till viss del skulle frågan om personen varit aktuell kunna besvaras utifrån detta. Men på grund av byte av system (där inte informationen överförts till det nya), aktualiseringar som inte lett till insats, öppna insatser utan behov av

biståndsbedömning med mera rekommenderas ändå att denna informationsmängd registreras.

I och med att det värde som registreras delvis behöver utgå från information från individen själv kan vissa insatser missas. Det är inte säkert att personen har uppfattat en öppen insats som att det var från socialtjänsten.

En återaktualisering behöver per definition inte betyda ett misslyckande, utan kan signalera att nya och andra behov har uppkommit.

Såsom ovan är beskrivet så inkluderas alla tidigare kontakter, även om det varit för andra behov eller inom andra verksamheter inom kommunen.

Återstående frågor

En tydlig definition av ”verksamhet inom socialtjänsten” behöver tas fram för att jämförelse ska bli korrekt. Oklarheter finns till exempel kring om detta inkluderar en person som varit del av ett hushåll som fått insatser, såsom ekonomiskt bistånd.

Problematik

Datatyp: Textsträng (ST)

Antal värden: Ett eller flera [1..*]

Problematik som identifierats i utredning och som ligger till grund för beslut om insats. Denna variabel rekommenderas i första hand om kommunen ej använder IBIC. Där motsvarar denna informationsmängd närmast det som kallas för Bedömt funktionstillstånd.

Värdeomängder

Se tabell i informationsmängden Aktualiseringsorsak. Samma tabell är aktuell här.

Exempel på användning

Genom att registrera Problematik som flerval blir det möjligt att göra analyser kring multipel problematik och hur det exempelvis påverkar Måluppfyllelse.

Nyttan med att göra lika

Om kommunerna har samma värdeomängder för Problematik så blir det möjligt att med ett mycket större underlag göra analyser på denna informationsmängd.

Utmaningar och avvägningar

För kännedom kring problematik krävs utredning. Detta skiljer sig från bedömningen av Ursprunglig aktualiseringsorsak, även om de föreslagna värdemängderna är de samma för båda informationsmängderna.

Inom äldre- och funktionshinderområdet arbetar många kommuner enligt IBIC, i dessa fall kan Problematik ersättas med Bedömt funktionstillstånd enligt IBIC-processen. I IBIC används ICF nivå 2 eller 3 för att beskriva funktionsnedsättningen samt Skala för bedömning av funktionstillstånd. Information och anvisningar finns från Socialstyrelsen.

Många kommuner registrerar och följer upp aktualiseringsorsak. Hur aktualiseringsorsak definieras och vilka orsaker som följs varierar. Att ändra till denna föreslagna lista med värdemängder riskerar att bryta den historik av uppföljning som redan finns, men möjliggör en bredare analys över flera kommuner på sikt.

I IBIC motsvarar denna informationsmängd i huvudsak Förtydligad frågeställning, som utgår från livsområdena. Om kommunen använder IBIC bör detta sätt att registrera informationen användas i första hand.

Datum för beslut om insats (eller ej)

Datotyp: Tidpunkt (TS)
Antal värden: Ett [1]

Då beslut om insats togs.

Exempel på användning

Datum för beslut är viktigt för att kunna följa upp exempelvis handläggnings- och insatstider.

Kvarstående frågor

I den kommande socialtjänstlagen öppnas möjligheterna för fler insatser utan biståndsbedömning eller formell beslutsprocess. Samtidigt är det viktigt att även fortsättningsvis kunna följa handläggningstider och säkerställa en jämlik och jämställd socialtjänst. Detta behöver ses över i kommande versioner av detta material.

Insats

Datatyp: Kodat värde (CD_CV)

Antal värden: Ett eller flera [1..*]

Insatser som personen blivit beviljad. I vissa system/kommuner används flera nivåer för att förtydliga beslutet och det som här benämns Insats kan då motsvara fält vid namn som exempelvis Insatskategori eller Insattyp. Begreppet Insats är huvudsakligen det samma som Socialstyrelsen använder i nationell statistikinsamling.

Om systemet tillåter flera hierarkiska nivåer, som Hemtjänst och sedan Personlig omvårdnad respektive Service, så är inte det i konflikt med listan nedan. Det är också möjligt att systemet genom logik kombinerar Insats med flera fält, exempelvis Lagrum och Insats, för att skapa rapporter och nationell statistik.

Värdemängder

Vi har här i presentationen valt att dela upp listan med värdemängderna (insatser) i de olika verksamhetsområden. Värdemängderna och indelningen per område följer indelning i Klassifikation av Socialtjänstens Insatser och aktiviteter (KSI) i avsnitt YA Insatser i officiell statistik. Att tillämpa samma indelning är relevant ur det perspektiv att alla kommuner idag är skyldiga att lämna denna statistik och att man i KSI har försedd varje insats med en kod. För definition av alla insatser hänvisar vi till Socialstyrelsens dokumentation kring KSI.

Vissa insatser är hierarkiska med en övergripande insats och underordnade insatser. Dessa är markerade i tabellerna. Vi föreslår att kommunen säkerställer att de har de underliggande insatserna i sitt verksamhetssystem. Om verksamhetssystemet tillåter en hierarkisk struktur så kan även den övergripande nivån finnas med, till exempel i ett annat fält. Det är dock inte nödvändigt då det går att aggregera upp till övergripande nivå i efterhand, exempelvis med logik i systemet eller efter export till annat verktyg.

I några värdemängder har vi gjort ett avsteg från den fullständiga listan om Insatser i officiell statistik från KSI och utelämnat ett antal insatser som egentligen hör till andra informationsmängder. Detta behöver fortfarande registreras i systemet, men bör inte beblandas med begreppet Insats. Se under rubriken Utmaningar och avvägningar för mer information.

Äldre personer och personer med funktionsnedsättning

Insats	KSI-kod
<i>Hemtjänst*</i>	<i>YAA.05.00</i>
Hemtjänst – Personlig omvårdnad**	YAA.05.15
Hemtjänst – Service**	YAA.05.25
Avlösning av anhörig i hemmet	YAA.20.ZZ
Ledsagning	YAA.25.ZZ
Matdistribution	YAA.30.ZZ
Trygghetslarm	YAA.35.ZZ
Dagverksamhet	YAA.40.ZZ
Boendestöd	YAA.45.ZZ
Kontaktperson (SoL)	YAA.50.ZZ
Kontaktfamilj (SoL)	YAA.55.ZZ
Korttidsplats	YAA.65.ZZ
Annat boende	YAA.70.ZZ
Särskilt boende	YAA.75.ZZ
Annat bistånd	YAA.95.ZZ

Tabellen beskriver de insatser som föreslås för målgruppen samt motsvarande KSI-koder.

*Den här insatsen är en överkategori till andra. Vi föreslår att kommunen säkerställer att de har de underliggande insatserna i sitt verksamhetssystem.

**Här har vi föreslagit ett annat namn än det i KSI.

Stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Insats	KSI-kod
Råd och stöd	YAB.05.ZZ
Personlig assistans	YAB.10.ZZ
Ledsagarservice	YAB.15.ZZ
Kontaktperson	YAB.20.ZZ
Avlösarservice	YAB.25.ZZ
Korttidsvistelse	YAB.30.ZZ
Korttidstillsyn	YAB.35.ZZ
<i>Boende, barn och ungdomar*</i>	<i>YAB.40.00</i>
Familjehem för barn och ungdomar	YAB.40.15
Bostad med särskild service för barn och ungdomar	YAB.40.25
<i>Boende, vuxna*</i>	<i>YAB.45.00</i>
Bostad med särskild service för vuxna	YAB.45.15

Insats	KSI-kod
Annan särskilt anpassad bostad för vuxna	YAB.45.25
Daglig verksamhet	YAB.50.ZZ

Tabellen beskriver de insatser som föreslås för målgruppen samt motsvarande KSI-koder.

*Den här insatsen är en överkategori till andra. Vi föreslår att kommunen säkerställer att de har de underliggande insatserna i sitt verksamhetssystem.

Barn och unga enligt SoL och LVU

Insats	KSI-kod
Familjehem	YAC.25.ZZ
Jourhem	YAC.30.ZZ
Nätverkshem	YAC.35.ZZ
Stödboende	YAC.40.ZZ
Hem för vård eller boende (HVB)	Olika koder för offentlig/enskild huvudman
Särskilt ungdomshem enligt 12 § LVU	YAC.55.ZZ
Eget hem	YAC.60.ZZ
Annan insats till barn och unga**	YAC.65.ZZ
Strukturerat öppenvårdsprogram för vård/ behandling eller sysselsättning/social träning	YAC.70.ZZ
Personligt stöd	YAC.75.ZZ
Kontaktperson (barn och unga)	YAC.80.ZZ
Särskild kvalificerad kontaktperson	YAC.85.ZZ
Kontaktfamilj (barn och unga)	YAC.90.ZZ
Särskild kvalificerad kontaktperson eller behandling – s.k. mellantvång	YAC.95.ZZ

Tabellen beskriver de insatser som föreslås för målgruppen samt motsvarande KSI-koder.

**Här har vi föreslagit ett annat namn än det i KSI.

Vuxna med missbruksproblem och övriga vuxna – enligt SoL och LVM

Insats	KSI-kod
Individuellt behovsprövade öppna insatser	YAD.15.ZZ
<i>Bistånd som avser boende*</i>	YAD.20.00
Akut/tillfälligt boende**	YAD.20.15
Övergångsboende i väntan mer permanent lösning**	YAD.20.25

Insats	KSI-kod
Långsiktigt boende**	YAD.20.35
Familjehemsvård	Olika koder för frivillig familjehemsvård (SoL) eller enligt 27 § LVM
Institutionsvård	Olika koder för insats enligt SoL eller enligt 27 § LVM

Tabellen beskriver de insatser som föreslås för målgruppen samt motsvarande KSI-koder.

*Den här insatsen är en överkategori till andra. Vi föreslår att kommunen säkerställer att de har de underliggande insatserna i sitt verksamhetssystem.

**Här har vi föreslagit ett annat namn än det i KSI.

Ekonomisk bistånd enligt SoL

Insats	KSI-kod
Ekonomiskt bistånd (4 kap. 1 § SoL). Belopp på hushållsnivå	YAE.05.ZZ
<i>Försörjningsstöd (4 kap. 3 § SoL). Belopp på hushållsnivå*</i>	<i>YAE.10.00</i>
Därav försörjningsstöd för tillfälligt boende, belopp på hushållsnivå	YAE.10.15
Ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt. Belopp på hushållsnivå	YAE.15.00
Ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt – Hälso- och sjukvård, belopp på hushållsnivå	YAE.15.15
Ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt – Tandvård, belopp på hushållsnivå	YAE.15.25
Ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt – Elskulder, belopp på hushållsnivå	YAE.15.35
Ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt – Hyresskulder, belopp på hushållsnivå	YAE.15.45
Ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt – Övriga skulder, belopp på hushållsnivå	YAE.15.55

Insats	KSI-kod
Ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt – Annat, belopp på hushållsnivå	YAE.15.65
<i>Kommunala arbetsmarknadsinsatser*</i>	<i>YAE.20.00</i>
Arbetsförberedande insatser (kartläggning och träning)	YAE.20.15
Arbetspraktik	YAE.20.25
Jobbsökaraktivitet	YAE.20.35
Kurs	YAE.20.45
Studie- och yrkesvägledning	YAE.20.55
Övriga kommunala arbetsmarknadsinsatser	YAE.20.65

Tabellen beskriver de insatser som föreslås för målgruppen samt motsvarande KSI-koder.

*Den här insatsen är en överkategori till andra. Vi föreslår att kommunen säkerställer att de har de underliggande insatserna i sitt verksamhetssystem.

Exempel på användning

Uppgifter om vilka insatser en individ har är återkommande i många former av statistik och uppföljning. Det är en av de centrala uppgifterna för att bygga lokal kunskap om vilka insatser som erbjuds och används, och i vilken utsträckning.

Genom att kombinera variabeln Insats med bakgrundsinformation (Ålder, Kön, Bakgrund) kommer verksamheten kunna få kunskap om eventuella skillnader mellan grupper.

Genom att registrera vilka insatser en individ har, samt dess Måluppfyllelse, ges det möjlighet att på aggregerad nivå se om insatsen har uppnått tilltänkt utfall och relevans.

Informationsmängden syftar huvudsakligen till att dokumentera vad individen fått beviljat i sitt beslut, men används också ofta till sekundärsyften, till exempel för ekonomisk uppföljning.

Nyttan med att göra lika

Att gemensamt följa upp insatser, tillsammans med annan information, bidrar till att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst. Att använda samma terminologi gör det också enklare vid avtalssamverkan mellan kommuner kring spetskompetenser, exempelvis vid utredning och handläggning. Eller för att kommunicera med privata utförare, regionen, polisen eller andra möjligheter.

Att säkerställa att dessa insatser/värдемängderna finns i systemet, eller att det som registreras går att mappa (genom bakomliggande logik i systemet) mot upplistade insatser/värдемängder, underlättar inlämning av statistik till Socialstyrelsen.

Utmaningar och avvägningar

Värдемängderna utgår från Klassifikation av Socialinsatser (KSI) och kapitlet Insatser i officiell statistik som Socialstyrelsen har tagit fram i samråd med kommuner.

Det finns möjlighet att låta verksamhetssystemen ha bakomliggande logik som sammanställer nationell statistik, även om kommunen väljer att ha egna namn och nivåer på insatserna. I och med att alla insatser enligt KSI har koder så skapar det också möjlighet till egna benämningar i användargränssnittet. I det här dokumentet föreslås ändå att kommunen håller sig så nära ordalydelse i KSI som möjligt. På det sättet bygger vi ett gemensamt språk som underlättar vid introduktion av nyanställda eller vid samverkan med andra aktörer.

I värдемängderna för Barn och unga enligt SoL och LVU samt för Insatser för vuxna med missbruksproblem och övriga vuxna – enligt SoL och LVM matchar inte denna lista exakt det som finns i Insatser i officiell statistik i KSI.

Anledningen är i huvudsak att den offentliga statistiken ibland är en sammanslagning av informationsmängden Insats och till exempel Lagrum (ex: 6 § LVU), Beslut (ex: Omedelbart omhändertagande) samt Utförarform (ex: enskild huvudman) som inte finns med i denna leverans. Detta behöver fortfarande registreras i systemet, men bör inte beblandas med informationsmängden Insats.

Insatser enligt KSI som inte är med i föreslagna värдемängder till Insats, men som ändå utgör information som behöver finnas i systemen i andra fält.	KSI-kod
SoL-vård (frivillig vård) (person yngre än 21 år)	YAC.05.ZZ
Omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU	YAC.10.00
Omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU, miljö	YAC.10.15
Omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU, beteende	YAC.10.25
LVU-vård enligt 2 och 3 § LVU	YAC.15.00
LVU-vård enligt 2 § LVU, miljö	YAC.15.15

Insatser enligt KSI som inte är med i föreslagna värдемängder till Insats, men som ändå utgör information som behöver finnas i systemen i andra fält.	KSI-kod
LVU-vård enligt 3 § LVU, beteende	YAC.15.25
Hem för vård eller boende (HVB) med offentlig huvudman	YAC.45.ZZ
Hem för vård eller boende (HVB) med enskild huvudman	YAC.50.ZZ
Beslut om omedelbart omhändertagande	YAD.05.ZZ
Beslut om beredande av vård enligt LVM	YAD.10.ZZ
Frivillig familjehemsvård (SoL)	YAD.30.15
Frivillig familjehemsvård enligt 26 § LVM	YAD.30.25
Frivillig institutionsvård	YAD.40.10
Frivillig institutionsvård (offentlig vårdgivare)	YAD.40.11
Frivillig institutionsvård (privat/enskild vårdgivare)	YAD.40.12
Frivillig institutionsvård (privat/enskild delad med offentlig vårdgivare)	YAD.40.13

Tabellen beskriver insatser samt motsvarande KSI-koder.

Återstående frågor

Det finns några insatser i den nationella statistiken som inte motsvarar de behov som kommunerna har avseende uppföljning eller hur insatserna kategoriseras. Exempel på dessa är öppenvårdsinsatser för barn och unga. Förhoppningen är att SKR och kommuner i samråd med Socialstyrelsen kan undersöka hur detta kan lösas i framtida versioner av KSI.

Referenser

Läs mer om Klassifikation av Socialtjänstens Insatser och aktiviteter (KSI)⁴ på [Socialstyrelsen.se](https://www.socialstyrelsen.se)

Insatserna finns under kapitlet YA Insatser i officiell statistik

Datum för verkställande

Datatyp: Tidpunkt (TS)

Antal värden: Ett [1]

⁴ Klassifikation av Socialtjänstens insatser och aktiviteter (KSI)

<https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/klassifikationer-och-koder/ksi/>

Då insatsen verkställs, det vill säga det datum då brukaren har tagit del av insatsen, alternativt då denne haft möjlighet att ta del av insatsen. Med möjlighet menas exempelvis det datum då en bostad finns tillgänglig för inflyttning.

Exempel på användning

Datum för verkställande är viktigt för att kunna följa upp exempelvis handläggnings- och insatstider. Det är också utgångspunkten för att rapportera ej verkställda beslut till nationell statistik.

Utmaningar och avvägningar

Informationsmängden kan tolkas olika och användas för flera olika syften. Socialtjänsten behöver till exempel veta när en person fått erbjudande om en lägenhet, samt när personer flyttat in. Det behöver inte, enligt ovan definition, vara samma datum som för verkställandet. Inflyttsdatum kan dock vara viktiga för andra uppföljningar eller syften, exempelvis för ersättning till utförare av insats.

Återstående frågor

Det finns fortfarande behov av att tydliggöra när ett beslut kan anses verkställt då det även med ovan förtydligande kräver individuell bedömning i det enskilda fallet. Har till exempel erforderligt stöd getts för att individen ska komma till en uppsatt samtalstid?

I den kommande socialtjänstlagen öppnas möjligheterna för fler insatser utan biståndsbedömning eller formell beslutsprocess. Samtidigt är det viktigt att även fortsättningsvis kunna följa handläggningstider och säkerställa en jämlik och jämställd socialtjänst. Det är inte klart hur verkställighet ska definieras eller registreras för dessa insatser som inte har ett beslut.

Referenser

Läs mer om Ej verkställda beslut enligt SoL och LSS⁵ hos Inspektionen för vård och omsorg (ivo.se).

⁵ IVO: Ej verkställda beslut enligt SoL och LSS
<https://www.ivo.se/vard-omsorgsgivare/ej-verkstallda-beslut/>

Verkställighet kan till exempel vara det datum när bostaden finns tillgänglig för inflyttning, när hemtjänstpersonalen kommer till den enskilde första gången, när det första stödsamtalet sker i en serie av stödsamtal etc. Att den enskilde tackat ja till ovanstående insatser och har deltagit i planering av dem är inte att betrakta som verkställighet utan det är datumet när insatsen verkligen startar som är datum för verkställighet.

Datum för uppföljning av insats

Datatyp: Tidpunkt (TS)
Antal värden: Ett [1]

Då insatsen följs upp. Uppföljning kan ske flera gånger under insatsen.

Exempel på användning

Alla datum i uppföljningen ska kunna kopplas till annan information i aktuell process och används för att kunna bestämma handläggnings- och insatstider, tid för uppföljning samt bedöma och jämföra förutsättningar för måluppfyllelse.

Den här informationsmängden är inte i behov av förtydligande definitioner, men är med i denna dokumentation då den är viktig i individbaserad systematisk uppföljning och därför behöver finnas strukturerat i ett verksamhetssystem.

Samordnad individuell plan, vid uppföljning (SIP)

Datatyp: Textsträng (ST)
Antal värden: Inget eller ett [0..1]

Om Samordnad Individuell Plan (SIP) är upprättad vid uppföljning. Med Samordnad individuell plan, SIP, menas en plan som beskriver insatser/åtgärder som den enskilde har behov av från både hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Värdemängder

- Ja, SIP finns
- Nej, men det finns behov av SIP
- Nej, det finns inget behov av SIP

Exempel på användning

Då samverkan med andra aktörer registreras kan kombinationen med andra informationsmängder ge information om hur samverkan exempelvis påverkar Måluppfyllelse.

Informationsmängden kan också stödja i att identifiera hur vanligt det är med SIP för vissa målgrupper eller för vissa målgrupper med vissa insatser. Men även om det är en stor grupp personer som bedöms vara i behov av SIP.

Nyttan med att göra lika

När vi använder samma värдемängder och definitioner av dessa kan vi få en jämförelse mellan kommuner kring exempelvis hur många personer med bostad med särskild service för vuxna (LSS) som bedöms ha behov av en SIP, men inte har en sådan upprättad.

Utmaningar och avvägningar

Värдемängderna motsvarar alternativen som finns i BBIC men är annorlunda formulerade.

Det är inte utrett i vilken omfattning som informationsmängden går att registrera strukturerat i verksamhetssystemen.

Måluppfyllelse per insats

Datatyp: Textsträng (ST)
Antal värden: Ett [1]

Bedömd måluppfyllelse vid uppföljningen av insatsen. Måluppfyllelse är en bedömning av om, och i vilken utsträckning, som brukarens individuella mål med en insats har uppfyllts. Måluppfyllelse anges både vid uppföljning av pågående insats samt vid avslut av insats. Handläggaren gör en sammanvägd bedömning av brukarens åsikt om måluppfyllelse och handläggarens bedömning i förhållande till uppsatta mål då insatsen beslutades/påbörjades eller vid senaste uppföljningen.

Uppföljning av mål görs av tillsammans med brukaren.

Värdemängder

Här finns två alternativa värdemängder. Den ena utgår från BBIC och den andra utgår från IBIC. Även om kommunen inte använder IBIC i övrigt så kan värdemängderna nedan användas.

Måluppfyllelse individ- och familjeomsorg (utifrån BBIC)

- Positiv förändring och målet uppfyllt
- Positiv förändring målet inte uppfyllt
- Ingen förändring
- Negativ förändring
- Går inte att bedöma

Måluppfyllelse vård och omsorg (utifrån IBIC)

- Ja (måluppfyllelse uppnådd)
- Nej (måluppfyllelse ej uppnådd)
- Delvis (måluppfyllelse delvis uppnådd)
- Ej specificerad (måluppfyllelse ej specificerad)
- Ej aktuell (måluppfyllelse ej aktuell)

Exempel på användning

Information om, och i vilken utsträckning som, brukaren når målen med insatsen är ett sätt att se om förändring sker i önskad riktning, eller om brukaren bibehåller de funktioner som avses utifrån målen med insatsen.

Att sammanställa informationsmängden Målformulering med Insats är ett sätt att närma sig att mäta resultat och möjliggöra att lokalt jämföra olika insatser med varandra. Att också kombinera den med bakgrundsinformation (Kön, Ålder) kan ge viktig kunskap om eventuella skillnader mellan olika grupper.

Nyttan med att göra lika

Samma definition av måluppfyllelse vid avslutad insats är ett steg närmare bättre kunskap om insatsens utfall och nytta. En enskild kommun har inte alltid den stora mängd data som behövs för att kunna göra en sådan analys själva.

För att möjliggöra en analys över organisationsgränser är det dock viktigt att även målformuleringarna utformas på ett likadant sätt.

Utmaningar och avvägningar

Här föreslås två olika värdemängder, den ena för de målgrupper där insatserna oftast syftar till att skapa förändring utifrån identifierad problematik (ex. missbruk eller våldsutsatthet), och den andra är för de insatser där syftet främst är att bibehålla och stärka funktioner (framförallt inom äldreomsorg och funktionshinderområdet). Anledningen till att föreslå två olika är att dessa redan är etablerade inom IBIC (Individens behov i centrum) respektive BBIC (Barnens behov i centrum) och att slå ihop dessa skulle innebära ett tredje alternativ och då skapa fler varianter i stället för att bidra till standardisering.

För att analysera resultat av måluppfyllelse behöver målformuleringarna kopplat till insatserna vara av god kvalitet. Detta är ännu viktigare i de fall där en analys ska ske av resultat mellan kommuner. Att se över detta är ett arbete som kvarstår.

Referenser

Läs mer om Barnens behov i centrum (BBIC)⁶ och Individens behov i centrum (IBIC)⁷ på Socialstyrelsen.se

Datum för avslut av insats

Datotyp: Tidpunkt (TS)
Antal värden: Ett [1]

Då aktuell insats avslutas.

Exempel på användning

Alla datum i uppföljningen ska kunna kopplas till annan information i aktuell process och används för att kunna bestämma handläggnings- och insatstider, tid för uppföljning samt bedöma och jämföra förutsättningar för måluppfyllelse.

⁶ Barns behov i centrum, BBIC

<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/barn-och-unga/barn-och-unga-i-socialtjansten/barns-behov-i-centrum/>

⁷ Individens behov i centrum, IBIC

<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/individens-behov-i-centrum-ibic/>

Den här informationsmängden är inte i behov av förtydligande definitioner, men är med då den är viktig för individbaserad systematisk uppföljning och därför behöver finnas strukturerat i ett verksamhetssystem.

Orsak till avslut av insats

Datatyp: Textsträng (ST)

Antal värden: Ett eller flera [1..*]

Orsaken till att insatsen avslutas. Inte samma som avslut av ärende.

Värdemängder

- Målet/målen med insatsen har uppnåtts
- Insatsen bedöms inte svara mot brukarens behov
- Insatsen avbryts oplanerat på initiativ av utförare/uppdragstagare
- Insatsen avbryts oplanerat på initiativ av brukare/företrädare
- Insatsen avbryts oplanerat på initiativ av vårdnadshavare
- Barnet har fyllt 18 år och ansöker inte själv om fortsatt bistånd
- Brukaren har flyttat
- Brukaren har avlidit
- Insatsen övergår till annan insats
- Insatsen övergår till annan enhet
- Insatsen påbörjades aldrig
- Andra orsaker

Exempel på användning

Att kunna följa upp avslutorsak kan ge verksamheterna inblick i varför insatser avslutas relaterat till exempelvis Målgrupp, Ålder, och Kön. Det kan stötta verksamheten i kunskap för att anpassa och erbjuda rätt insats, vid rätt tid och till rätt individ.

Avslutsorsaken kan tillsammans med variabeln Måluppfyllelse användas för att belysa resultat eller utfall av insatsen.

Nyttan med att göra lika

För att kunna analysera komplexa sammanhang mellan till exempel Insats, Ålder, Kön räcker troligen inte data från en enskild kommun, om denna inte är

mycket stor. Det kan behövas data eller nyckeltal från flera olika kommuner som använder samma värdemängder.

Utmaningar och avvägningar

Orsak till avslut av insats används i BBIC-variablerna för systematisk uppföljning liksom i Webbkollen Barn och Unga. Variabeln används också i officiell statistik för ekonomiskt bistånd.

Värdemängderna matchar i stort de som finns för BBIC men har kompletteras för att fungera för hela socialtjänsten. Svarsalternativet Insatsen påbörjades aldrig har hämtats från Webbkollen BoU där många kommuner erfor att det var en vanlig orsak till avslut.

Alla verksamhetssystem har inte förmåga att registrera uppföljning knutet per insats.

Kvarstående frågor

Denna informationsmängd avser avslutande av insats. Det har också framkommit behov av en informationsmängd för avslut av ärende.

Restlista – Kommande informationsmängder

I detta dokument finns 17 informationsmängder. Flera andra informationsmängder har identifierats och arbete pågår med att lägga till dessa. Nedan lista är en översikt, utan inbördes prioritering, över de informationsmängder som projektet tittar på nu. Beskrivningarna är preliminära.

Informationsmängd	Beskrivning
Hushållstyp	Den hushållstyp som beskriver brukarens situation
Delaktighet	Handläggarens bedömning av individens delaktighet i utredningen
Samverkan med andra aktörer	Vilka andra aktörer som samverkat under insatsen
Parallella insatser inom socialtjänsten	Andra insatser som riktats till brukaren från datum av verkställighet under den aktuella insatsen
Insatsens genomförande i förhållande till planeringen	I vilken omfattning planerade insatser genomförts

Informationsmängd	Beskrivning
Orsak till avslut av ärende	Orsak till att det fullständiga ärenden avslutats. Inte samma som Orsak till avslut av insats.
Förändring av brukarens situation (Brukarfråga)	Brukarfråga: Hur har din situation/problematik förändrats sedan insatsen/stödet från socialtjänsten påbörjades/den senaste uppföljningen?
Förändring av brukarens livskvalitet (Brukarfråga)	Brukarfråga: Hur har din livskvalitet förändrats sedan insatsen/stödet från socialtjänsten påbörjades/den senaste uppföljningen?
Betydelse av stödet (Brukarfråga)	Brukarfråga: Om din situation/problematik/livskvalitet har förbättrats, vilken betydelse har insatsen/stödet från socialtjänsten haft?
Nöjdhet (Brukarfråga)	Brukarfråga: Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med det stöd du fått från socialtjänsten?
Bemötande (Brukarfråga)	Brukarfråga: Hur har socialsekreteraren/biståndshandläggaren/personalen bemött dig?
Delaktighet (Brukarfråga)	Brukarfråga: Hur mycket har du kunnat påverka insatsen/stödet du fått från socialtjänsten?

Tabellen beskriver några av de informationsmängder som kan komma att beskrivas i kommande versioner av Basinformation för socialtjänstens verksamhetssystem.

Frågor och svar

Kan vår kommun ha fler värdemängder att välja på, till exempel om de är underkategorier till en av de föreslagna i detta material?

Det är möjligt att som enskild kommun ha fler värdemängder. Frågan har inkommit från flera kommuner, till exempel om att ha underkategorier på Boendeproblematik utifrån Hemlöshet, Trångboddhet etc. Det är såklart ändå

möjligt att jämföra sig med andra på den övergripande nivån (Boendeproblematik).

Vi vill dock avråda från det om det inte finns särskilda skäl. Att ha många alternativ kan göra det svårare med gränsdragning/definition av de olika alternativen. Den egna kommunen får också ett lokalt språk/sätt att arbeta, vilket försvårar avtalssamverkan eller introduktion av nya medarbetare.

Det underlättar inte heller säkert analys av data. Den egna kommunen har inte alltid så många enskilda ärenden att det är relevant att strukturerat registrera information på en hög detaljnivå. Uppgifterna ska självklart finnas i utredningen/journalen, men den strukturerade informationen är till stor del till för analys på aggregerad nivå, vilket kräver volymer av individer. En aktualiseringsorsak ska sättas i relation till andra saker, till exempel vilket kön personen har, vilken insats den fått beviljad och vilken måluppfyllelse det gett. I ett sådant nyckeltal är det ytterst få kommuner som har volymer att dra nytta av en ytterligare detaljeringsgrad.

Behovet av djupare analyser kan dock finnas för att rapportera till nämnd, eller ta reda på mer om en målgrupp. Det kan dock ibland bäst utföras under en kortare mätperiod eller genom en analys av de enskilda ärendena.

Det här går inte att registrera i mitt system. Kommer leverantörerna att utveckla detta?

Verksamhetssystemens utveckling drivs till stor del av kommunens önskemål. Ju fler som önskar samma utveckling, desto högre prioriteras den. Vår förhoppning är att detta både skapar bättre system, lägre utvecklingskostnader och lättare för kommuner att vara bra beställare.

I det system vi använder heter informationsmängden något annat.

Inte minst kring Insatser så ser det olika ut mellan systemen, men även inom andra områden. Ha alltid en dialog med leverantören om hur ni ska kunna närma er förslagen i detta dokument.

Hur hänger det här ihop med andra arbeten kring informatik på SKR, Inera, och hos Socialstyrelsen eller andra myndigheter?

Förbättrad informatik är en viktig fråga utifrån många perspektiv och därför arbetas den med i många olika projekt och på flera olika nivåer. Syftet här är att

beskriva det så nära behoven i verksamhetssystemen som möjligt.

Socialstyrelsens produkter utgår oftast utifrån vad som kan återfinnas i lagar, förordningar och föreskrifter. Under arbetet med att ta fram detta material har projektet haft gott samarbete och utbyte med flera närliggande arbeten på Socialstyrelsen.

Det finns också flera arbeten kring informatik inom SKR-koncernen och även här har samordning varit i fokus för att minimera dubbelarbete eller motstridiga budskap.

Varför är just dessa informationsmängder med?

Urvalet har haft fokus på informationsmängder som är viktiga för uppföljning, men där kommunerna lägger tid och energi på att utreda eller ta fram olika varianter av värdemängder eller sätt att registrera information. Det skiljer sig dock mellan olika informationsmängder vad huvudskälet är.

Insats är en informationsmängd där kommunerna gör väldigt olika, vilket bland annat försvårar avtalssamverkan eller inlämning och tolkning av nationell statistik. Datum för uppföljning av insats är en informationsmängd som alla säkert tolkar på samma sätt, men där vi vill visa att det är en informationsmängd som bör registreras, helst i verksamhetssystemet, då det är viktigt för verksamhetsanalys.

Förändringshantering

Här följer de ändringar som gjorts i dokumentet.

Datum	Förändring
2024-03-13	Version 1.0 fastställd. 17 informationsmängder ingår.

Basinformation i socialtjänsten

Materialet är framtaget som en del av samverkansprojektet Verksamhetssystem för socialtjänsten.

Upplysningar om innehållet
Klas Nilsson, klas.nilsson@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2022
ISBN/Beställningsnummer: 978-91-8047-249-4
Text: Basinformation i socialtjänstens verksamhetssystem
www.skr.se